

П. Г. Удхаус

Изпитанието на Тъпи

– Привет, Джийвс! – поздравих аз, влизайки в спалнята, където той газеше до колене в куфари, ризи и зимни одеяния. – Стягаш ли багажа?

– Да, сър – отвърна той, защото ние с него нямаме тайни един от друг.

– Продължавай тогава – насърчих го одобрително и кажи-речи с песен на уста.

Всяка година към средата на ноември собствениците на най-прекрасните имения в Англия се изприщват от притеснение кому ще се натресе Бъртрам Устър за коледните празници. Късметът може да излезе едному, може другиму, а нищо чудно да огрее и някой напълно невинен човечец. Или както се изразява по този повод леля ми Даля, никога не може да се предвиди къде гръм ще удари.

Тази година обаче аз рано-рано взех своето решение, така че още към десети ноември из дузината застрашени графства се разнесоха въздишки на облекчение, щом ги уведомих, че късата сламка е била изтеглена от виконт Реджиналд Уидърспун от замъка Блийчинг Корт недалеч от село Горно Блийчинг в графство Хампшир.

Взех важното решение да го удостоя с присъствието си, ръководен от неколцина съображения, като сред тях не фигурира фактът, че бидейки съпруг на по-малката сестра на мъжа на леля Даля, той ми се пада нещо като чичо. Та първото важно съображение бе необуздало щедрата софра, на която се радва домът му. Освен Това конюшните му винаги съдържат нещо, заслужаващо яздене. И на трето, но не и последно място, нямаше опасност да ме заврат насред сборна китка аматьори коледари и да ме влачат да отпквам снежните селски пътеки, пейки „Коледо, Коледо!“ и „Нашият пастир небесен“.

Всичко, изброено по-горе, играеше немалка роля за избора ми, ала всъщност в Блийчинг Корт най-ме привличаше обстоятелството, че присъстващите щяха да съдържат и младия Тъпи Глосъп.

Вече съм ви разказвал за този изверг със сърце, по-черно от нощта, който стъпка в калта или по-скоро удави дългогодишната ни дружба, водеща началото си от детската градина. Загърбвайки факта, че нееднократно се е тъпкал с хляба и солта ми, да не говорим за количествата излочено уиски, той ме предизвика една вечер в „Търтеите“ да се прехвърля над плувния басейн, като се ловя за висящите отгоре халки, след което вероломно праметна последната халка върху лоста, принуждавайки ме да цопна в дълбокото и да погубя най-елегантния вечерен костюм, престъпвал прага на „Търтеите“.

Оттогава до ден-днешен пътеводната страст на моя живот е да

отмъстя както подобава на този мерзък злодей.

– Нали се съобразяваш с обстоятелството, Джийвс, че господин Глосъп също ще бъде в Блийчинг?

– Да, сър.

– И по тази причина не си забравил да опаковаш Гигантския Воден Пистолет?

– Не, сър.

– Нито Луминесцентния Заек?

– Не, сър.

– А така! Да ти призная, разчитам предимно на Луминесцентния Заек. Чух отлични отзиви за него. Навиваш му значи пружината и го скриваш в тъмна доба в нечия спалня, а той започва да свети в мрака и да рипа наоколо, като на всичкото отгоре издава тръпкопобиващи пискливи звуци. Приятели ми гарантираха, че няма начин Тъпи да не остарее преждевременно.

– Не е изключено, сър.

– Ако номерът се провали обаче, винаги мога да разчитам на Гигантския Воден Пистолет. Не бива да жалим сили и средства в опитите си да му го върнем тъпкано. На картата е заложена честта на Устърови.

Имах още какво да изрека по този повод, но за жалост на вратата се позвъни.

– Аз ще отворя – казах. – Сигурно е леля Далия. Обади се по телефона, че ще наmine.

Само че не беше леля ми, а разсилният от пощата с телеграма в ръка. Отворих я, прочетох я и я отнесох в спалнята със задръстено заключени вежди.

– Джийвс, получи се енигматично послание от господин Глосъп.

– Нима, сър?

– Ще ти го прочета. Подадено е в Горно Блийчинг и гласи следното:

Като дойдеш утре донеси обувките ръгби. Освен това направи всичко човешките възможности ирландски воден шпаньол. Спешно и наложително. Привет. Тъпи.

– Какво ще рече това, Джийвс?

– Доколкото съм в състояние да изтълкувам телеграмата, сър, господин Глосъп иска от вас, като пристигнете утре, да му занесете обувките за ръгби. Освен това желае да направите всичко в човешките възможности да набавите ирландски воден шпаньол. Намеква, че въпросът е спешен и наложителен и ви изпраща привети.

– И аз си помислих същото. Но за какво са му обувки за ръгби?

– Вероятно, господин Глосъп се кани да играе ръгби, сър.

Замислих се над тази вероятност.

– Нищо чудно да си прав, ще знаеш. Но защо му е на един мъж, отседнал мирно и кротко в затънтен провинциален замък, внезапно да развие щение за ръгби?

– Не бих могъл да кажа, сър.

– И защо ирландски воден шпаньол?

– По тази точка също не бих се осмелил да направя предположение.

– Какво е това ирландски воден шпаньол?

– Воден шпаньол от разновидност, която се отглежда в Ирландия, сър.

– Смяташ ли?

– Да, сър.

– Няма да се учудя, ако излезеш прав. Само че те питам друго: откъде накъде ще препускам плувнал в пот из страната, за да събирам псета от разни националности и то с единствената цел да угодя на младия Тъпи? Аз да не съм му Дядо Коледа? Да не би след случилото се в „Търтеите“ той да е останал с впечатлението, че чувствата ми към него кломят към благосклонна отзивчивост? Как не!

– Сър...

– Казах как не, Джийвс!

– Много добре, сър.

Звънецът отново издрънча.

– Тази заран не ни оставят на мира, Джийвс.

– Да, сър.

– Добре, отивам.

Този път вече беше леля Далия. Тя нахълта в апартамента ми като стадо сритани отзад мастодонти и всячески даде да се разбере, че ври и кипи от притеснения. Засипа ме с информация още преди да е прекрачила прага.

– Бърти! – ревна и гласът ѝ спуска стъклото на прозореца и събори една-две вази. – Дойдох във връзка с онова младо говедо Глосъп.

– Успокой се, лельо Далия – опитах се да уталожа притесненията ѝ. – Всичко съм предвидил. Гигантският Воден Пистолет и Луминесцентният Заек са вече в багажа.

– Не знам какви ги плещиш и нито за миг не допускам, че и ти знаеш – любезно отвърна любимата плът и кръв. – Но ако спреш да бръщолевиш, току-виж си чул какво се опитвам да ти кажа. Получих

крайно обезпокоително писмо от Катрин (съпругата на моя коледен домакин и сестра на чичо Томас, дете е женен за леля Далия – бел. Б.У). Отнася се за този плужек. Разбира се, на Анджела и дума не съм казала. Тя ще се удари в тавана.

Анджела е щерката на леля Далия. Тя и Тъпи минават за сгодени, макар че още нищо не е публикувано официално във вестника.

– Защо? – попитах.

– Какво защо?

– Защо ще се удря в тавана?

– А ти не би ли подскочил дотам, ако си кажи-речи сгоден за някой разбойник и после дойдат да ти кажат, че е отпратил за провинцията да флиртува с някаква кучкарка?

– Какво беше това? Я пак ми го кажи.

– Кучкарка. Една от тези трижди проклетите любителки на чистия въздух, дето замърсяват селския пейзаж, като трамбоват неуморно с дебели подметки и вълнени костюми, следвани от глутници кучета, по едно от всяка порода. Много добре ги познавам, тъй като и аз бях от тях на млади години. Затова именно съм наясно колко са опасни. Въпросната пепелянка е щерка на стария полковник Далглиш. Живеят в околностите на Блийчинг.

Взех да проглеждам.

– Ясно значи за какво е телеграмата. Току-що я получих. Тъпи иска от мен ирландски воден шпаньол. Явно го гласи за коледен подарък на това момиче.

– Нищо чудно. Катрин пише, че е хлътнал до уши. Следвал я по петите, бетер нейните кучета, изплезил език и проточил лиги. Мъркал като коте и блеел като овца.

– Същинска подвижна менажерия.

– Бърти, не че съм такъв човек, но още една лекомислена закачка и такъв ще ти отперя, че ушите ти ще пищят отгук до Коледа.

– Ама, лельо, няма защо да си скубеш косите. Убеден съм, че снаха ти преувеличава, и нямаш никакви основания за бели коси.

– Така ли смяташ? Ти, който го познаваш по-добре от себе си! Забрави ли вече главоболията с онази певачка?

Как ще ги забравя. Кора Белинджър ѝ беше името. Учеше за оперна певица и младият Тъпи високо оцени таланта ѝ. За щастие, тя му друсна един юмрук по време на хубавата чиста веселба, дадена от Бийфи Бингам, и Любовта на бърза ръка се спомина.

– Освен това – продължи леля, – забравих да спомена още нещо.

Малко преди Глосъп да замине за Блийчинг, двамата с Анджеला се съдърпаха.

– Ами!

– Да. Чак тази сутрин го научих от горкото дете. Щеше да си изплаче очите, клетата. Нещо във връзка с последната ѝ придобивка от магазина за шапки. Доколкото успях да установя, той казал, че шапката била кацнала на темето ѝ като бръмбар на трънка, а тя естествено му наредила да не ѝ се мярка пред очите дори на онзи свят. Тъпи казал „Дадено!“ и отпрашил. Сега вече разбираш какво е станало. Кучкарката го е спипала разголен и уязвим душевно и ако не предприемем скоротечни действия, един Господ знае какво ще ни сполети. Затова изложи фактите пред Джийвс и го накарай още с пристигането си там да положи нужните усилия.

Неизменното и безапелационно твърдение на тази моя роднина, че при всяко задънване на хоризонта единствен Джийвс е в състояние да разсее облаците, винаги ме глади срещу косъма и ме кара да скърцам със зъби. Затова ѝ отговорих сухо, през стиснати устни:

– Не се нуждаем от услугите на Джийвс. И сам ще се справя. Такава програма съм набелязал, че на младия Тъпи хич няма да му бъде до любовно блеене. Възнамерявам още първата вечер да пусна в спалнята му Луминесцентния Заек. Той свети и подскача в тъмното, като същевременно издава прегадни пискливи звуци. Последните ще бъдат изтълкувани от Тъпи като зов на съвестта и аз се надявам, че дори след еднократна процедура ще му се наложи да прекара две седмици в санаториум за нервнболни. А тъй като той не е в състояние да помни цели две седмици, като излезе оттам, няма и да се сети за кучкарката.

– Бърти – произнесе леля Далия със странно, вледеняващо спокойствие. – Ти си най-глупавото магаре, с което ме е сблъсквал животът. Чуй сега внимателно. Много те обичам и благодарение на моите връзки в Комисията за психически неуравновесени още не са те прибрали в килия с тапицирани стени. Но ако по обичайния си начин оплескаш и тази история, да знаеш, че ще оттегля протекцията си. Толкова ли не можеш да проумееш, че това е прекалено сериозно, за да бъдеш оставен да се вихриш на воля? На карта е цялото щастие на Анджеला. Прави каквото ти казвам и изложи случая пред Джийвс.

– Щом настояваш – казах оскърбено.

– Настоявам. Още сега!

Върнах се в спалнята.

– Джийвс – казах, без да се опитам да скрия огорчението си. –

Забрави Луминесцентния Заек.

– Много добре, сър.

– Също и Гигантския Воден Пистолет.

– Много добре, сър.

– Те паднаха жертва на унищожителна критика и вече нямам щение. А, да, още нещо, докато не съм забравил.

– Да, сър?

– Госпожа Травърс иска от теб щом пристигнем в Блийчинг Корт, да откъснеш господин Глосъп от кучкарката.

– Много добре, сър. Ще сторя необходимото.

Още на другия ден ми стана ясно, че леля Далия изобщо не е преувеличила размерите на опасността. Дватама с Джийвс приближавахме Блийчинг в двуместната ми кола и някъде по пътя между селото и замъка пред нас замержеля неизбродно кучешко стадо, наред което се открояваше младият Тъпи, суетящ се около едро, хранено със зърно и прясно мляко момиче. Беше се наклонил предано над нея и дори от разстояние се виждаше, че ушите му розовеят. Поведението му не оставяше съмнение, че прави опити да се пробута на момичето, а когато приближих и установих, че същото е облечено във вълнен костюм и обуто в обувки с дебели подметки, всичко си дойде на място.

– Забелязваш ли, Джийвс? – попитах тихо и многозначително.

– Да, сър.

– Обърна ли внимание на момичето?

– Да, сър.

Натиснах дружелюбно клаксона и нададох тиролски трели. Дватама се обърнаха. Тъпи, както ми се стори, не остана особено доволен.

– Ъ... Здравсти, Бърти – каза.

– Привет.

– Това е моят приятел Бърти Устър – обърна се Тъпи към момичето е извинение в гласа. Сякаш би предпочел да ме потули.

– Здравейте – поздрави момичето.

– Приятно ми е – рекох аз.

– Здравсти, Джийвс – каза Тъпи.

– Добър ден, сър.

Настъпи напрегната пауза.

– Е, довиждане, Бърти – наруши я младият Тъпи. – Сигурно искаш да продължиш.

Ние, Устъррови, разбираме от намеци.

– Ще се видим по-късно – казах.

– Ами... може – отвърна Тъпи.

Натиснах педала и ние отфучахме.

– Зловеща работа, Джийвс. Направи ли ти впечатление, че субектът силно наподобяваше препарирана жаба?

– Да, сър.

– И с нищо не показва, че желае да се присъедини към компанията ни?

– Да, сър.

– Според мен опасенията на леля Далия са напълно оправдани. Работата е сериозна.

– Да, сър.

– Така че напъни мозъка, Джийвс.

– Много добре, сър.

Видях се отново с младия Тъпи чак когато се обличах за вечеря. Нахълта в стаята ми, докато си завързвах вратовръзката.

– Кое беше това момиче? – попитах небрежно, сякаш хич не ме интересуваше.

– Госпожица Далглиш – каза Тъпи и много мило се изчерви.

– В Блийчинг Корт ли е отседнала?

– Не. Живее в онази къща малко преди портала на замъка. Донесе ли ми обувките за ръгби?

– Да. Питай Джийвс къде са.

– А водния шпаньол?

– Съжалявам. Ще трябва да се оправяш в живота без воден шпаньол.

– Тях да му се не види. Тя мре да притежава воден шпаньол.

– Че на теб какво ти пука?

– Исках да ѝ го подаря.

– Защо?

Тъпи видимо се наду. Очите му се изпълниха с порицание.

– Полковник Далглиш и съпругата му – започна той с ледено високомерие – бяха изключително мили с мен. Непрекъснато кисна у тях и естествено бих искал да им се отблагодаря с нещо за гостоприемството. Не желая да гледат на мен като на някой от невъзпитаните съвременни младежи, за които постоянно четат във вестниците. От тези, дето само гледат да се възползват, без да дадат нищо от себе си. Щом като хората те канят на обяд, на чай, на вечеря и на какво ли не още, редно е да им поднесеш някакъв малък подарък в знак на внимание.

– Ами тогава им подари обувките за ръग्би. Като стана дума... За какво са ти?

– В четвъртък ще участвам в мач.

– Тук?!

– Да. Горно Блийчинг срещу Хокли-насред-Местън. Големият мач на годината.

– Ти как се въввлече в него?

– Ами случайно споменах по време на разговор, че в Лондон всяка събота играя в отбора на бившите възпитаници на Остин, и госпожица Далглиш ме помоли настойчиво да помогна на селото.

– На кое от двете?

– Горно Блийчинг естествено.

– Значи ще играеш на страната на Хокли-насред-Местън.

– Много смешно. Ти, Бърти, може и да не знаеш, но аз съм страховтен на игрището: А, Джийвс!

– Да, сър? – попита току-що влезлият Джийвс.

– Господин Устър каза, че обувките ми са у теб.

– Да, сър. Отнесох ги във вашата стая.

– Благодаря ти. Джийвс, искаш ли да спечелиш малко пари?

– Да, сър.

– Тогава заложи на Горно Блийчинг в годишния мач с Хокли-насред-Местън идния четвъртък – посъветва го Тъпи и напусна стаята, издул гърди.

– Господин Глосъп ще играе в четвъртък – осведомих го аз, когато вратата се затвори.

– Да, сър, този факт се обсъжда пространно в помещенията на прислугата.

– Така ли? И какво е съвкупното мнение?

– Останах с впечатлението, сър, че според прислугата господин Глосъп не е бил посъветван мъдро.

– В какъв смисъл?

– Както разбрах от господин Мълреди, иконома на сър Реджиналд, сър, въпросното спортно състезание се различава в редица отношения от обичайната игра на ръग्би. Поради факта, че в отношенията между двете села от много години съществува значителна враждебност, борбата, както научих, се провежда на доста либерални и дори първобитни начала, които са в силен разрез с всичко, прието между два отбора по време на дружески мач. Основната цел на играчите, доколкото разбрах, е по-скоро да нанесат на противника сериозни физически увреждания,

отколкото да отбележат гол.

– Господи, Джийвс!

– Да, сър. Играта между двете села би представлявала немалък интерес за един учен историк. За първи път подобен мач се е състоял по време на царуването на крал Хенри VIII. Тогава е продължил от пладне до залез слънце върху терен от няколко квадратни мили. Били отбелязани седем смъртни случая.

– Седем!

– Без да се брои леталният изход на двама от зрителите. Напоследък обаче пораженията сред играчи и зрители се ограничават до счупени крайници и други относително несъществени телесни увреждания. Преобладаващото мнение в помещенията за прислугата е, че господин Глосъп би постъпил по-благоразумно, ако се въздържа от участие в спортното мероприятие.

На мен направо ми призля. Макар че си бях поставил за основна цел в живота да го върна тъпкано на младия Тъпи заради онази история в „Търтеите“, все пак в душата ми тлеят неугасени въгленчета от едновременното приятелство. Пък и жаждата за мъст си има своите граници. Колкото и да ми беше криво заради невъобразимата гавра, на която ме бе подложил, все пак нямаше да го оставя да се насоса, нищо неподозиращ, в кървава битка на живот и смърт и да бъде разпарчетосан от кръвожадното селячество. Един Тъпи с изкаран акъл и коса, побеляла от внезапно нашествие на луминесцентни зайци... това да. То си е направо блажен венец на земните ми дни. Ала един разръфан и разфасован Тъпи, откаран на носилка... не. И дума да не става. Хич не ме молете.

Затова на дневен ред изникваше спешното дружеско предупреждение, докато още не бе станало късно. С тази цел забръмчах към спалнята му, където го заварих да си играе заваяно с обувките за ръгби.

Веднага му изложих новопридобитите факти.

– Препоръчително е при това предложение – заключих аз, – като вземеш предвид и обстоятелството, че помещенията на прислугата са на същото мнение, в навечерието на мача да изсимулираш навехнат глезен.

Той ме изгледа със странни, забулени очи.

– Нима ми предлагаш, при положение, че госпожица Далглиш се уповава на мен, разчита на мен, гледа на мен с предан девически възторг и очаква да помогна на родното й село да постигне победа, аз да я сритам вероломно в кокалчето?

Останах доволен от неочакваната му интелигентност.

– Точно така – казах.

– Пфу! – рече Тъпи.

– Как така „Пфу!“?

– Бърти – започна той, – твоите думи само ме настървиха още повече да се боря до край. Точно от това имам нужда – от сгорещена игра. Приветствам спортния дух на противника. С удоволствие ще прегърна по-грубата игра. Тя ще ми предостави възможност да дам най-доброто от себе си. Съобразяваш ли – понижи той глас и поморавя до корените на косата си, – че Тя ще наблюдава моята игра? Знаеш ли как ще се почувствам? Като средновековен рицар по време на турнир, спонсориран от любимата дама на сърцето. Смяташ ли, че сър Ланселот или сър Галахад ще се преструват на изкълчени преди насрочения турнир само защото имало опасения работата да излезе от контрол?

– Нека ти напомня, че по време на царуването на крал Хенри VIII...

– Зарежи царуването на Хенри. Вълнува ме единствено фактът, че тази година е ред на Горно Блийчинг да играе в цветни екипи и това ще ми позволи да надена трикото на добрия стар Остин. Електрик на широки оранжеви и пембени райета. Нали си представяш как ще изгледам!

– Представям си.

– Бърти – продължи да се блещи Тъпи и да върти очи, – нека направо ти призная, че най-сетне познах любовта. Това вече е истинското чувство. Открих духовното единение. Намерих своята спътница в живота. Колко съм мечтал да срещна някое мило момиче, израснало на чист въздух, обвеляно от свежестта на английския провинциален живот, и най-сетне го намерих! Колко е различна тя, Бърти, от тези превзети парникови лондончанки! Ще застанат ли те на трибуната в ледена зимна утрин, наред кал и сняг, да гледат ръгби мач? Знаят ли какво да предприемат, ако елзаският им дог получи епилептичен припадък? Ще избродят ли петнайсет километра на ден в студ и пек през нивя и поля, за да се върнат от разходката свежи като диви рози?

– Че от какъв зор?

– Бърти, заложил съм всичко на мача в четвъртък. Засега имам чувството, че Тя гледа на мен като на крехкотелесен мухльо само защото си протрих пришка на крака онзи ден и ми се наложи да се върна с рейса от Хокли. Но като ме види как помитам селската опозиция като всепоглъщащ горски пожар... Как смяташ? Ще се позамисли ли? Ще се отворят ли очите и? А?

– А?

– Аз казах „А?“

– Аз също.

– Исках да кажа „Нали?“

– Ами...

На това място удари гонгът за вечеря, макар че хич не ми беше до храна.

Предпазливи допитвания през следващите два-три дни ме наведоха на убеждението, че в помещенията на прислугата в Блийчинг Корт знаят какво говорят, когато издигат предположението, че младият Тъпи, роден и откърмен в кротката и снизходителна атмосфера на метрополията, би благоразумствал, ако не се забърква в местните препирни и крамоли и стои по-надалеч от футболните игрища. Наляво и надясно се изказваха мнения, че чувствата между двете села са стигнали точката на врене-то и кипенето.

Знаете как става в тези отдалечени пасторални райони. Животът е склонен силно да забави темпото. Човек няма какво да прави през дългите зимни вечери, освен да слуша радио и да разсъждава навъсено какъв кърлеж е съседът му. Току си припомниш, че чичо Джайлс те е извозил при продажбата на прасето, докато чичо Джайлс изведнъж се сеща, че не друг, а по-големият ти син Ърнест е замерил с тухла кобилата му две недели преди Благовещение. Никой не съумя да ме информира как е започнала настоящата разпра, ала коледните празници, посветени на мира и всеопрощението сред народите, я свариха в пълния ѝ разгар. Единствената тема на разговор в Горно Блийчинг бе предстоящият мач в четвъртък, като трудещите се селяни недвусмислено го очакваха в настроение, което мога да опиша единствено като касапско. Доколкото разбрах, жителите на Хокли-насред-Местън били настроени не по-малко стръвнишки.

Отидох до Хокли-насред-Местън в срядата преди мача, изгарящ от нетърпение да хвърля едно око на населението и да проверя степента на неговата кръвожадност. С ужас установих, че всеки втори индивид от мъжки пол изглежда като по-големия брат на селския ковач. Мускули като стоманени възета. А компанията в местната кръчма „Зеленото прасе“, където се отбих инкогнито на халба бира, се изказваше за предстоящото спортно събитие по начин, от който би се смръзнала кръвта на всеки, чийто приятел от детинство се кани да се впусне безразсъдно в мелето. Все едно, че слушах Атила и приближените му хуни да обсъждат следващата си военна кампания.

Върнах се при Джийвс с твърдо решение в ръка.

– Джийвс – казах, – ти, който бе принуден да сушиш и гладиш онзи

прекрасен мой вечерен костюм, знаеш най-добре от всички колко жестоко си изпатих от безобразието на младия Тъпи Глосъп. По право би трябвало да приветствам с хляб и сол факта, че Гневът Небесен най-сетне се сети да надвисне гръмовно над него. Но въпреки всичко според мен Небесата изгубиха чувство за мярка и изгърваха положението от контрол. Дори в най-необузданите си мечтания не съм искал да видя клетото магаре умъртвено по особено мъчителен начин. А преобладаващото намерение в Хокли-насред-Местън е, че не бива да пропуснат натиканата в ръцете им възможност да направят щедър коледен подарък на тукашната погребална служба. Имаше днес един риж субект в „Зеленото прасе“, който, съдейки по изказванията му, несъмнено се явява делови партньор на гробаря. Затова се налага да действаме без разтакаване. Трябва да спасим Тъпи от самия него, въпреки самия него.

– Какъв курс на действие бихте сметнали за препоръчителен, сър?

– Сега ще ти кажа. Понеже той отказва да постъпи разумно и да се измъкне овреме от заварката, тъй като момичето щяло да присъства на мача и клетникът си въобразява, че ще блесне и ще я заслепи с великолепието си, принудени сме да прибегнем към подмолни методи. Заминаваш още днес за Лондон и утре заран изпращаш телеграма, подписана с „Анджела“ и гласяща следното... Запиши си.

– Да, сър.

– „Толкова съжалявам...“ – Аз се замислих. – Какво би казало едно момиче, Джийвс, което след кавга с годеника си, обидил я на кацнал бръмбар на трънка, желае да му протегне маслиновата клонка?

– „Толкова съжалявам, че се държах зле с теб“ според мен е подходящ за случая текст, сър.

– Достатъчно ли е силно?

– Може би едно „скъпи“ ще придаде необходимата правдоподобност на посланието, сър.

– Точно така. Продължи да пишеш. „Толкова съжалявам, скъпи...“ Стоп! Задраскай всичко. Прозрях къде стъпваме накриво. Подпиши телеграмата не с „Анджела“, а с „Далия Травърс“.

– Много добре, сър.

– А съдържанието е следното: „Още сега се върни“.

– „Незабавно“ е по-икономично сър, тъй като е една дума. И звучи по-непреклонно.

– Прав си. Значи „Незабавно се върни. Анджела много го е закъсала със здравето“.

– „Тежко болна“ е за предпочитане, сър.

– Добре. Анджеला тежко болна. Има висока температура и постоянно вика името ти в трескавото си състояние, като все разправя, че няма значение какви си ги бил надрънкар по адрес на шапката й...

– Ако ми позволите да направя едно предложение, сър...

– Давай.

– Според мен следният текст би постигнал нужния ефект: „Незабавно се върни. Анджеला тежко болна. Висока температура и треска. Жално вика името ти. Бълнува нещо за шапка и че си бил прав. Вземи първия влак. Далия Травърс“.

– Не звучи зле.

– Да, сър.

– Това „жално“ добре ли е все пак? Не е ли по-силно да кажем „непрестанно“?

– Не, сър. „Жално“ носи по-наситен емоционален заряд.

– Щом казваш. Ти най-добре знаеш. Прати телеграмата навреме, за да се получи тук преди два и половина.

– Добре, сър.

– Два и половина, Джийвс. Прозря ли колко съм демонично вероломен?

– Не, сър.

– Ама как така! Виж сега. Ако телеграмата пристигне по-рано, ще я отвори преди мача. Но в два и половина вече ще е излязъл на игрището. Ще му я подам в миг на временно затишие във военните действия. Дотогава вече ще е получил представа за естеството на битката между Горно Блийчинг и Хокли-насред-Местън. Не допускам някой, поспортувал с главорезите от „Зеленото прасе“, да не разцелува краката и на най-куцото оправдание за вдигане на белия байрак. Следиш ли мисълта ми?

– Да, сър.

– Много добре, Джийвс.

– Много добре, сър.

На Джийвс може да се разчита. Два и половина казах, в два и половина телеграмата беше в замъка. На минутата. Грабнах я и само се отбих за малко в стаята си, колкото да се преоблека в нещо по-топло. Нахлузих няколко ката дебела вълна и отпраших с колата към полесражението. Отборите тъкмо се строяваха. Минута по-късно чух свирката и кръвопролитие се отпочна.

В моето училище ръгбито не бе сред практикуваните спортове, поради което то така и си остана дълбоко законспирирано от мен. Мога да

следа бегло широките му параметри и знам, че основният стремеж е с цената на всичко топката да се пренесе през полето и по всякакъв начин да се прехвърли отвъд линията. Също така ми е известно, че с оглед постигането на тази цел на играчите им е позволено да използват силови методи и да вършат с ближния си неща, които при други обстоятелства биха им спечелили две седмици на топло без право на обжалване в комплект с пиперливи поучения откъм съдийската скамейка. Оттам нататък обаче всичко ми се губи. Тънкостите на играта са затворена книга за Бъртрам Устър, но както разбрах от специалистите край мен, въпросният мач не съдържа никакви тънкости, тъй че нямаше опасност да изпусна нещо съществено.

Последните дни не беше спряло да вали, та спортната проява се очертаваше като извънмерно лепкава. Нека си го кажа направо, че съм виждал блата, по-сухи от игралното поле. Рижият кръволок от „Зеленото прасе“ доцапурка до топката и даде начален удар, насърчаван гръмогласно от съвкупното селячество. Топката отхвъркна право към Тъпи, елегантно издържан от главата до петите в ослепителен електрик с оранж. Тъпи ловко я подхвана, още по-ловко я подаде и именно в този момент ми направи впечатление, че играта между Горно Блийчинг и Хокли-насред-Местън притежава отличителни черти, които обикновено не се наблюдават на футболното игрище.

Защото Тъпи, след като изпълни блестящо подаването, просто си остана на мястото да излъчва скромност, когато се чу тупурдия от огромни крачища и рижият го сграбчи за врата, тръшна го в калта и рипна връз него. Мерна ми се лицето на Тъпи, изкълчено от недоумение, болка и общо недоволство от развитието на играта, но после бързо го изгубих от поглед. Докато изплува отново в зрителното ми поле, противоположният край на игрището вече тънеше в крамола. Двама яки земеделци бяха навели глави като бичета и се блъскаха енергично, а топката, предмет на разногласието, се мотлявеше нейде помежду им.

Тъпи избърса от очите си една съществена част от графство Хампшир, огледа се замаяно, съзря масовката, хукна натам и пристигна тъкмо навреме, за да бъде загребан от трима здравеняци и подложен на повторна кална терапия. Това за жалост го нагласи в удобна поза, позволяваща на четвърти снажен селяк да му хвърли един къч в ребрата с обувка като калъф за контрабас. Рижият съзря в това своя шанс да се метне отгоре им. Хубава енергична игра, както ми се видя от тази страна на парапета.

Сега чак проумях грешката на Тъпи. Беше ненужно издокаран. При

подобни състезания основно правило е да не се набиваш на очи. Най-добрите му приятели биха го натъкмили в трезво бозаво, сливащо се с общата тоналност на пейзажа. Но дори да не беше неустоймата привлекателност на екипа му, пак се натрапваше убеждението, че населението на Хокли-насред-Местън принципно не одобрява присъствието му на игрището. То беше уверено, че като неместен жител Тъпи си вре сточничия нос в лични препирни, които не го касаят, и изобщо не му е тук мястото.

Така или иначе, неминуемо се налагаше впечатлението за преференциално отношение към него. При всяка от описаните скотобойни сцени, когато теренът се огъваше и тонове агрокултурни маси се овъргалваха всестранно в сочно плъокащата земна повърхност, последният, измъкнал се най-изотдолу, неизменно се оказваше Тъпи. А в редките случаи, когато по чудо успяваше да се задържи за миг във вертикално положение, неизбежно се намираще някой, най-често моят риж познайник, който всеотдайно се юрваше напред и го повалиаше в най-тинестата локва.

Започнах да се питам дали телеграмата не е пристигнала прекалено късно, за да спаси един човешки живот, когато в поголовната сеч настъпи необичайно затишие. Веселието се бе завихрило почти в непосредствена близост до мен и тъкмо съзерцавах поредното кълбовидно окалване на всички заинтересовани, когато те взеха, че се надигнаха, преброиха оживелите и установиха, че един възедър екземпляр в бивш бял екип е останал да лежи в калта. Съдейки по еднородния възторжен рев от стотина патриотични гърла, Горно Блийчинг бе повалило първата си жертва.

Последната бе отнесена от двамина бойни другари, докато останалите поседнаха да помислят над живота. Това бе моментът, по моя преценка, когато ми се отваряше възможност да изведа Тъпи от клиницата. Прескочих парапета и се отправих към мястото, където той се остъргваше от пластове чернозем. Видът му бе на току-що мината през центрофуга свинска кайма и в очите му, или поне в онова, което се виждаше от тях, различих странен изпепеляващ пламък. Беше така успешно скрит под засъхваща кора наносна почва, че тъжно си помислих колко малко въсъщност би могло да се постигне с една обикновена вана. За да може отново да бъде пуснат в употреба сред обществото, Тъпи наложително трябваше да мине през химическо чистене. Дано само някой не прецени, че е по-безболезнено просто да бъде изхвърлен.

– Тъпи, старче – започнах аз.

– Ъ?

– Имаш телеграма.

– Ъ?

– Получи се телеграма за теб.

– Ъ?

Побутнах го с върха на бастунчето си и той незабавно прояви признаци на живот:

– Внимавай какви ги вършиш, глупаво магаре такова! Малко са ми другите синини! Какво бръщолевеше преди малко?

– Казах, че се получи телеграма за теб. Реших, че може да е важна.

Той изпръхтя с много горчивина.

– Да не би да смяташ, че ми е само до телеграми?

– Може да е жизненоважна – настоях аз. – Ето я.

Само че, не знам дали разбирате, нищо подобно. Как е станала тая работа представа си нямам, но по всяка вероятност при преобличането я бях оставил в джоба на другото сако.

– Божичко – изохках аз. – Забравил съм я.

– Няма значение.

– Има! Вероятно съдържа нещо, което трябва да бъде прочетено още сега. Искам да кажа незабавно. Хайде, сбoguвай се надве-натри с наказателния отряд и бързо да се прибираме.

Той повдигна вежди. Или поне предположих, че ги е повдигнал, защото калта по челото му се нагъна, сякаш под повърхността ѝ се случваха неща.

– Нима допускаш – ледено изрече Тъпи, – че ще се измъкна, докато Тя ме гледа? Как не! Пък и – продължи той с бавна замисленост – няма сила на този свят, която да ме помръдне от игрището, преди да съм изкормил онзи риж върколак. Направи ли ти впечатление как ме атакува, когато топката не е у мен?

– Това не е ли редно?

– Не е, разбира се. Затова го очаква кървава разплата. Писна ми. Оттук нататък ще тропна с крак и ще наложа властно присъствието си.

– Малко не съм наясно с правилата на това забавление, но дали не би могъл да го ухапеш?

– Ще опитам, пък да видим – промълви Тъпи, доволен от хрумването ми.

В този момент се върнаха двамата, изнесли ковчега, и всеобщите бойни действия се възобновиха по цялата фронтова линия.

Малко отмора и поемане на въздух вършат чудеса със скапания спортист. В мръсното дело, подхванато наново след краткия отид, се вляха много свежи сили, та беше удоволствие да ги наблюдавам. А Тъпи бе душата на компанията.

Знаете ли, ако виждаш един човек само по купони, обяда, конни надбягвания и в безделно разматаване из хорски имения, изобщо не получаваш представа за неговите скрити дълбини. Макар да познавах Тъпи Глосъп, откак помнех себе си, ако ме бяха попитали за него, бих го охарактеризирал като пацифист по природа и кротък като даденост. А ето, че го гледах как търчи напред-назад с огън, бълващ от ноздрите, и определено се изживяваше като опасност за движението по пътищата.

Насърчаван от факта, че съдията или бе привърженик на философската школа да не пречиш на ближния да прави, каквото му скимне, или свирката му се бе задръстила с кал, в резултат на което следеше играта с миролюбива непричастност, Тъпи се прояви крайно впечатляващо. Дори на мен, дето хабер от понятие си нямам за тънките страни на ръбгито, ми стана ясно, че ако Хокли-насред-Местън желае успешен завършек, то трябваше с цената на всичко да очисти Тъпи, при това час по-скоро. И едно мога да кажа за хоклинасредместънци: в опитите си да убият Тъпи те не пожалиха ни усилие, ни средства, а рижият бе направо всеотдаен. Ала Тъпи се оказа издръжлив. Всеки път, когато опозицията го смилаше в тинята и сядаше върху главата му, той се издигаше над мъртвото си „аз“ към нови, неподозирани висоти. И дори успя да вида сметката на рижия.

Не знам как точно осъществи това, защото вече падаше здрач, пък и мъгла взе да се спуска, но както онзи си препускаше волно из терена, непомрачаван от грижа на този свят, така изневиделица го сполетя Тъпи, двамата осъществиха контакт с гръм и трясък и докато разбере какво става, тленните останки на рижия бяха изведени на куц крак от неколцина съиграчи.

След това работата стана оскърбително лесна. Навирилото нос Горно Блийчинг се активизира с възродена бойкост и помете като приливна вълна съпротивата на Хокли. А когато прахта се уталожил и трупове бяха изнесени, младият Тъпи се озова проснат победно връз топката. Това неизвестно защо се оказа краят на играта.

Върнах се в замъка твърде умислен. Стана тя каквато стана, сега се налагаше да напрегна стария картоф и да се чудя какви мерки да предприема. Зърнах в предверието някакъв прислужник и го изпратих да ми донесе веднага уиски със сода без много сода. Мозъчната дейност

плачеше за стимулант. След десетина минути на вратата се почука и в стаята влезе Джийвс с поднос в ръка.

– Здравей, Джийвс – учудих се аз. – Върна ли се?

– Да, сър, преди малко. Интересен ли беше мачът?

– В известен смисъл, да. Бъкаше от любопитни взаимоотношения, ако добре ме разбираш. За жалост обаче, каквато съм си блейка, забравих телеграмата в другото сако, та младият Тъпи нито за миг не излезе от обръщение.

– Беше ли наранен, сър?

– По-лошо, Джийвс. Той бе звездата на терена. Не бих се учудил, ако в този момент в негова чест се вдигат тостове в селската кръчма. Тъпи игра тъй зрелищно, с такава всеотдайност се включваше във всеки побой, че няма начин момичето да не припада сега по него. Щом го види, ще изпищи любовно и ще му се метне на врата.

– Нима, сър?

Не ми хареса начинът, по който го каза. Спокойно. Невъзмутимо. Предпочитах увиснали ченета и разочаровано цъкане с език. Тъкмо да изразя напирашите чувства, когато вратата повторно се отвори и в стаята вкуцуква Тъпи.

Беше навлякъл широко палто над спортния екип и аз се учудих, че ми пристига на светско гости, вместо да се кисне в банята. И никак не ми хареса вълчийт поглед, който впи в чашата ми.

– Уиски ли е? – попита дрезгаво.

– И сода.

– Няма значение. Дай тук! Не, по-добре Джийвс да ми донесе едно по-голямо.

– Много добре, сър – каза Джийвс и веднага излезе.

Тъпи се довлече до прозореца и се загледа в съгъстващия се мрак. Веднага схванах, че люто се коси. Беше като смазан под невидима тежест.

– Какво те гризе? – попитах. Той се изсмя невесело.

– Какво има да ме гризе? Нищо! Само дето вярата ми в Жената е мъртва и погребана. Иначе всичко е наред.

– Мъртва?

– И погребана. Жените са скапана работа, Бърти. Не виждам никакво бъдеще за този пол. Пришки върху ходилата на човечеството, ето какво са те. До една.

– Ъ... и кучевъдката ли?

– Името й – надменно ме сгряза Тъпи – е Далглиш. Тя, ако искаш

да знаеш, е предводителка на женското отрепие.

– Но, Тъпи!

Той се обърна. Лицето му, доколкото можех да го различа под кората кал, бе изопнато и изпито.

– Знаеш ли какво се случи, Бърти?

– Какво?

– Тя не е била там!

– Къде?

– На мача бе, магаре такова!

– Не е била?!

– Не е била.

– Искаш да кажеш, че не е представлявала неотменна част от възторжената публика по трибуните на стадиона?

– Разбира се, че това искам да кажа, какво друго? Престани с твоите глупости!

– Ама аз си мислех, че целият замисъл...

– Аз също! О, Господи! – глухо се изкикоти Тъпи. – На мен кокал върху кокал не ми остана! Бъхтих се заради нея в тази междуособица, докато не се превърнах в жива рана! Позволих на тъпата психопати да меритат в ребрата и да се разхождат по лицето ми. И след като предизвиках най-мъжествено една съдба, по-страшна от смъртта, научавам, че тя не си е направила труда поне да дойде да погледа играта. Позвънил й, моля ти се, неизвестно кой от Лондон да й каже, че бил намерил ирландски воден шпаньол! И тя хоп в колата и право в столицата, а аз нека се трепя за тоз, дето духа. Току-що я срещнах долу и го чух от личната й уста. И представи си, тя място не можеше да си намери от яд, задето се била разкарала напразно. Нямамо никакъв ирландски воден шпаньол. Бил най-обикновен английски воден шпаньол. Като си помисля само как си бях втълпил, че съм влюбен в подобно момиче! Представиш ли си каква другарка в живота щеше да ми бъде? „В добро и в зло“ дръжки! „В болест и в здраве“ как не! Ами че, ако някой мъж се ожени за нея и вземе, че се разболе, да не мислиш, че ще му оправя възглавницата и ще му поднася разхладителни напитки? Ще има да чака! Онази ще се развява по света в дирене на сибирски амфибийни хрътки. Приключих завинаги с жените.

Усетих, че сега е моментът да се застъпя за родната плът и кръв.

– Братовчедка ми Анджела не е като нея, Тъпи – обяхвих благо и тържествено с глас на мъдър батко. – Свястно диване е нашата Анджела, ако се вгледаш по-отблизо в нея. Винаги съм се надявал вие

дватама... и леля Далия също...

Презрителният смях на Тъпи пропука горния пласт засъхнала кал.

– Анджела! – изквича той. – Да не съм чул да споменавах името ѝ! Анджела е идеолог и предводител на жените! Най-страшната от всичките! Освен това ме изгони. Да, изгони ме и нареди да не ѝ се мяркам повече пред очите. И то само защото ми стигна мъжеството да се изкажа прямо и откровено за непоносимото уродство, кацнало на темето ѝ. Ала вместо да се възхити на моята сърчатост и да се метне любящо на врата ми, тя ме хвана за ухото и ме изхвърли като гуреливо коте. Пфу!

– Наистина?

– Самата свята истина. В четири и петнайсет часа следобед на седемнайсети този месец. Падаше се вторник.

– Да не забравя, старче, намерих онази телеграма.

– Каква телеграма?

– Същата, за която ти казах.

– А, онази? Ами дай тогава да ѝ хвърля едно око.

Подадох му я, без да откъсвам проникателен поглед от глинещата повърхност. Внезапно, както си четеше, той се олюля.

– Нещо важно? – попитах небрежно.

– Бърти – треперливо изфъфли Тъпи, – чуи какво ще ти кажа във връзка с последното ми изказване по адрес на братовчедка ти Анджела. Забрави го. Все едно, че уста не съм отварял. Бърти, Анджела не е като другите жени. Тя е ангел, само дето е в женски облик. Бърти, трябва веднага да се върна в Лондон. Анджела е болна!

– Болна?

– Има висока температура и бълнува. Телеграмата е от леля ти. Иска незабавно да се прибере в Лондон. Ще ми дадеш ли колата си?

– Разбира се.

– Благодаря – каза Тъпи и се юрна вн от стаята.

Почти веднага вратата пак се отвори и на прага се появи Джийвс с поръчаното подкрепление.

– Господин Глосъп си тръгна, Джийвс.

– Нима, сър?

– За Лондон.

– Да, сър?

– С моята кола. За да се види с братовчедка ми Анджела. Слънцето надникна иззад облаците, Джийвс.

– Твърде задоволително, сър. Изгледах го с подозрение.

– Ти ли си се обадил по телефона на госпожица Как-й-беше-името

във връзка с мнимия ирландски воден шпаньол?

– Да, сър.

– Веднага се усъмних в теб.

– Нима, сър?

– Да, Джийвс. В мига, в който господин Глосъп спомена Тайнствения Глас, изпратил субекта за зеленохайверест воден шпаньол. Разпознах твоя почерк. Прочетох подбудите ти като в отворена книга. Ти си знаел, че тя ще отпраши начаса.

– Да, сър.

– Знаел си и как ще реагира Тъпи. Нищо не дразни рицаря повече от разбягването на публиката му от турнира.

– Да, сър.

– Обаче, Джийвс.

– Да, сър?

– Какво ще каже господин Глосъп, когато открие братовчедка ми Анджела в цветущо здраве, нищо небълнуваща?

– Погрижих се за този аспект, сър. Позволих си да позвъня на госпожа Травърс и да ѝ разясня обстоятелствата. Почвата ще е подготвена за появата на господин Глосъп.

– Джийвс, ти мислиш за всичко.

– Благодаря ви, сър. Тъй като господин Глосъп отсъства, ще благоволите ли да се възползвате от неговото уиски и сода?

Аз обаче поклатих глава.

– Не, Джийвс. Ти го заслужаваш повече от мен.

– Благодаря ви, сър.

– Наздраве, Джийвс.

– Наздраве, сър, ако ми позволите да използвам този израз.

КРАЙ

© 1930 П. Г. Удхаус
© 1997 Жечка Георгиева, превод от английски

P. G. Wodehouse
The Ordeal of Young Tuppy, 1930

Сканиране: NomaD, 2007
Разпознаване и редакция: sir_Ivanhoe, 2007

Публикация:

П. Г. Удхаус
СТРИХНИН В СУПАТА...
И МНОГО ДРУГИ ИСТОРИИ
Английска

Подбор и превод от английски: Жечка Георгиева
Художествено оформление: Момчил Колчев
Печатни коли 38. Формат 84/108/16
ИК „КОЛИБРИ“, София, 1997
Печат: „АБАГАР“ ЕООД, В. Търново
ISBN 954-529-065-X

P. G. WODEHOUSE
Very Good Jeeves
Carry on Jeeves
Young Men In Spats
Eggs, Beans and Crumpets
Meet Mr. Mulliner
Mulliner Nights

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/4545>]